

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний технічний університет
Факультет менеджменту, економіки, соціології та філології
Кафедра соціології**

**Соціологічна асоціація України
Дніпропетровське обласне відділення**

**РОЗВИТОК ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ НАУК:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Збірник матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)**



**Кам'янське
2023**

***X Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та
перспективи» (м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)***

УДК 009(08)

ББК 6/я431

З

Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи : збірник матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р. / Дніпровський державний технічний університет. Кам'янське, 2023. 415 с.

У збірнику представлені тези доповідей з соціології, психології, державного управління і місцевого самоврядування, соціальних комунікацій, історії, економіки і менеджменту, філології, педагогіки, філософії та права, а також статті Круглого столу «Суспільні виміри трансформаційних змін в геополітичному просторі» та секцій конференції. Матеріали збірника розраховано на здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти та інших наукових фахівців.

Мови видання: українська, англійська.

Редакційна рада не обов'язково поділяє думки авторів. Відповідальність за дотримання умов академічної доброчесності, грамотність, список використаних джерел, достовірність цитат та посилань, використання статистичних матеріалів покладається на авторів.

Усі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим.

УДК 009(08)

ББК 6/я431

© Автори публікацій, 2023

© Кафедра соціології Дніпровського державного технічного університету,

2023

З М І С Т

С.

Секція 1. Соціологія

14

| | |
|--|-----------|
| Бойко В. УСПІХ І КАР'ЄРНІ СТРАТЕГІЇ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ В АКТУАЛЬНИХ РЕАЛІЯХ..... | 14 |
| Верховод Л. СУСПІЛЬНА КРИЗА ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ТЕОРЕТИЗУВАННЯ..... | 16 |
| Гордієнко Н. ЗЛОЧИННІСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР..... | 20 |
| Гоць А., Гавара А. СТИГМА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ..... | 22 |
| Жолонко Т., Щербина О. ТЕОРІЯ ПОКОЛІНЬ ШТРАУСА-ГОУВА ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ..... | 26 |
| Зубченко О. СОЦІАЛЬНІ ПРОЦЕСИ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ..... | 29 |
| Катаєв С. СТРУКТУРНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ..... | 32 |
| Комих Н. ВІЗУАЛЬНИЙ ОБРАЗ ВІЙСЬКОВОГО У МЕДІЙНОМУ ПРОСТОРІ: РЕАЛІЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ..... | 35 |
| Комих Н., Борсук Р. ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ.... | 38 |
| Комих Н., Миргородська К. ПАРАДИГМА НОВОЇ ФІЛОСОФІЇ ВІЙНИ: АСПЕКТ ГІБРИДНОСТІ..... | 41 |

ГОРДІЄНКО НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

доктор соціологічних наук, професор, проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності

Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

ЗЛОЧИННІСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Галузеві соціології, серед яких юридична соціологія, охоплюють широкий спектр проблем, які пов'язані із вивченням аспектів функціонування інституту права. У коло цієї проблематики входять не тільки дослідження інституту права в цілому, а й певних феноменів, які його супроводжують. Одним із таких феноменів є злочинність. Реалії сьогодення, повномасштабна війна Росії проти України, змушують замислюватися наукову спільноту над особливостями прояву, протікання та ролі соціального середовища у вчиненні злочинів. Відповідно до попередніх тез нами було сформульоване припущення, що про те, що повномасштабна війна Росії проти незалежної України може значно вплинути на рівень злочинності в суспільстві.

Проблема злочинності у науковій соціологічній літературі репрезентована у працях І. Веред, Ю. Кушнір [1], І. Рущенко [4], С. Савчук [5], В. Тимошенко [6], І. Флиса [7] та ін. Саме поняття злочинності розглядається науковцями як певні акти поведінки, діянь, значущих для соціуму, які свідчать про оцінку певних категорій таких діянь як кримінальних правопорушень [6].

Для дослідження досліджуваного феномену в суспільстві науковці використовують різноманітні методи: соціальне опитування, інтерв'ю, статистичний аналіз, аналіз даних отриманих із відкритих джерел та ін. Такі методи дозволяють з'ясувати причини злочинності, зміну її рівня в різні періоди часу та виявити фактори щодо її зменшення. Дослідження рівня злочинності в суспільстві створює передумови для розуміння причин виникнення злочинної поведінки та шляхи боротьби з нею. З цією метою наведемо кілька фактичних даних.

Так, наприклад, В. Дзюбинський, начальник Департаменту карного розшуку Національної поліції України, під час брифінгу на тему «Вплив війни на злочинність в Україні» навів певні кількісні дані щодо рівня злочинності. Правоохоронець зазначив, що загальний рівень злочинності в Україні упродовж першої половини

***X Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та
перспективи» (м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)***

2022 року зменшився на 25 % порівняно із таким самим періодом минулого року. Разом із цим, майже на 86 % збільшилась кількість незаконних заволодінь транспортними засобами, порівняно з аналогічним періодом минулого року [3].

Втім, існують чинники, які таку ситуацію можуть змінити.

Серед причин, які можуть вплинути на підвищення рівня злочинності Д. Нев'ядомський визначає:

1) доступ населення до вогнепальної зброї. За даними Д. Нев'ядомського рівень злочинів, скоєних за допомогою вогнепальної зброї підвищився у майже 4,5 рази: якщо за п'ять місяців минулого року з допомогою вогнепальної зброї було скоєно 141 злочин, то за аналогічний період нинішнього року – 621;

2) економічні труднощі: значна кількість українців відчувають матеріальні труднощі, у зв'язку із цим, виникають ризики щодо скоєння злочинів серед таких осіб;

3) диференціація суспільства. Під диференціацією суспільства Д. Нев'ядомського розуміє розбіжності, які виникають у суспільстві на тлі війни: тоді як одна частина населення перебуває у стані війни, друга всіляко намагається від цього відмежуватися і живе в іншій реальності [2].

Таким чином, у процесі вирішення проблеми злочинності під час війни нами було висунуто припущення, що про те, що повномасштабна війна Росії проти незалежної України може значно вплинути на рівень злочинності в суспільстві; наведено кількісні дані про зміни загального рівня злочинності в Україні; визначено чинники, які можуть вплинути на підвищення рівня злочинності. У результаті узагальнень фактичних даних вважаємо, що під час війни можлива певна динаміка змін у структурі злочинності. На нашу думку, загальною тенденцією, яку можемо спостерігати у майбутньому – збільшення кількості та різноманітності злочинів. Зокрема, таких злочинів, що обумовлені насильницьким характером, порушують громадську безпеку та порядок.

Список використаних джерел:

1. Веред І. С., Кушнір Ю. В. Соціологія девіантної поведінки : навчальний посібник. Донецьк : КІЦ, 2013. 192 с.
2. Війна в Україні: яка ситуація зі злочинністю? *Дзеркало тижня* : веб-сайт. Київ, 2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3536394-vpliv-vijni-na-zlocinnist-v-ukraini.html> (дата звернення: 25.04.2023).

***X Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та
перспективи» (м. Кам'янське, 1 – 2 червня 2023 р.)***

3. Вплив війни на злочинність в Україні : брифінг. Укрінформ : веб-сайт. Київ, 2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3536394-vpliv-vijni-na-zlocinnist-v-ukraini.html> (дата звернення: 25.04.2023).
4. Рущенко І. П. Соціологія злочинності : Монографія. Харків : Вид-во Націон. ун-ту внутр. справ, 2001. 370 с.
5. Савчук С. В. Юридична соціологія : предмет та місце в системі юридичних наук. Чернівці : Рута, 2003. 240 с.
6. Тимошенко В. І. Соціологія злочинності у сучасному світі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки.* Том 32 (71), № 5. 2021. С. 57–61.
7. Флис І., Заяць М. Соціологія злочинності – кримінологія, як інструменти протистояння злочинності. *Молодь і ринок.* 2010. № 9. С. 42-47.

ГОЦЬ АЛІНА АНАТОЛІЇВНА

кандидат соціологічних наук, доцент кафедри філософії та соціології

ГАВАРА АНЖЕЛА ОЛЕКСАНДРІВНА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Соціологія»

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

(м. Полтава)

СТИГМА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У процесі соціалізації людина вибудовує своє ставлення до інших людей, на це впливає насамперед його виховання. Багато переконань ми успадковуємо в ранньому дитинстві та юності від батьків, інших значущих дорослих – вчителів, наставників, близьких родичів, а також від друзів, знайомих, із художніх творів, кіно. Цей вплив триває протягом усього життя: наше коло спілкування, колектив, інформація, що транслюється в ЗМІ, - все це формує наше ставлення до себе та оточуючих. Дуже часто наше ставлення до певних груп людей складається задовго до того, як ми стикаємось із представниками цих груп у реальності. Так народжуються у тому числі багато стигм.

Слово «стигма» прийшло до нас із грецької мови, спочатку воно означало якийсь знак на тілі – тавро, татування, шрам, якими мітили рабів чи злочинців. Це